

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ ТА АКВАКУЛЬТУРИ



ЗБІРНИК

матеріалів Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів і молодих вчених
«ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»

17-19 травня 2018 р.



Одеса
ТЕС
2018

1. Сапунов В.В., ст., *Маренков О.М., к.б.н., доц.* Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. **БІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЮЛЬКИ *CLUPEONELLA CULTRIVENTRIS* (NORDMANN, 1840) ВОДОЙМИ-ОХОЛОДЖУВАЧА КРИВОРІЗЬКОЇ ТЕС.....148**
2. Сари М.Ю., ст. *Шекк П.В., д.с.-г.н., проф.* Одеський державний екологічний університет. **СТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ВИРОЩУВАННЯ КЛАРІЯ НІЛЬСЬКОГО В УЗВ.....150**
3. Сімашко І.І., ст., *Михальов Ю.О., д.б.н., проф.* Одеський державний екологічний університет. **ПЕРСПЕКТИВИ ВІДТВОРЕННЯ ПОПУЛЯЦІЇ КИТІВ.....153**
4. Сидорак Р.В., ст., *Соборова О.М., ас.* Одеський державний екологічний університет. **РИБОВОДНО-БІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСЕТРОВИХ РИБ..... 156**
5. Сидоренко В.В., ст., *Михальов Ю.О., д.б.н., проф.,* Одеський державний екологічний університет. **ОХОРОНА ДЕЛЬФІНІВ ЧОРНОГО МОРЯ..161**
6. Смолка Б.І., ст., *Маренков О.М., к.б.н., доц.* Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. **ПОПЕРЕДНЯ ОЦІНКА БІОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РІЧКОВИХ РАКІВ ЗАПОРІЗЬКОГО ВОДОСХОВИЩА.....164**
7. Соборова О.М., ас. Одеський державний екологічний університет. **ПОЖИВНІ РЕЧОВИНИ В КОМПОНЕНТАХ КОРМІВ ОСЕТРОВИХ РИБ.....165**
8. Соборова О.М., ас., *Шекк П.В., д.с.-г.н., проф., Пентилюк Р.С., к.с.-г.н., доц., Бургаз М.І., ст. викл., Матвієнко Т.І. ст. викл., Тучковенко О.А. ст. викл., Безик К.І., ас.,* Одеський державний екологічний університет. **СУЧАСНИЙ СТАН ІХТІОЦЕНОЗУ ТИЛІГУЛЬСЬКОГО ЛИМАНУ.....170**
9. Сорочан Т., ст., *Бургаз М.І. ст. викл.,* Одеський державний екологічний університет. **ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ РИБИ ТА РИБОПРОДУКТІВ.....174**
10. Фадеева О.С., ст., *Маренков О.М., к.б.н., доц.* Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. **ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНИХ НЕРЕСТОВИЩ НА АКВАТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ВОДОСХОВИЩА.....179**
11. Харенко Н., ст., *Бургаз М.І. ст. викл.,* Одеський державний екологічний університет. **СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....181**
12. Харчевніков М.І., ст.гр. ВБ-42, *Т.І. Матвієнко, ст.викл.* Одеський державний екологічний університет. **РОЗВЕДЕННЯ МІДІЙ.....185**
13. Шехтман М.О., ст., *Соборова О.М., ас.* Одеський державний екологічний університет. **БІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА І НОРМИ ГОДІВЛІ ОСЕТРОВИХ РИБ..... 190**
14. Шпак М.С., ст., *Соборова О.М., ас.* Одеський державний екологічний університет. **РОЛЬ АМІНОКИСЛОТ В РАЦІОНІ РИБ.....195**

Соборова О.М., асистент, *Шекк П.В.*, д.с-г.н., проф., *Бургаз М.І.*, ст.викл., *Пентилюк Р.С.*, к.с-г.н., доц., *Матвієнко Т.І.*, ст.викл., *Тучковенко О.А.*, ст.викл., *Безик К.І.*, ас.,
Кафедра Водних біоресурсів та аквакультури
Одеський державний екологічний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ІХТІОЦЕНОЗУ ТИЛІГУЛЬСЬКОГО ЛИМАНУ

Гідрологічний і гідрохімічний режим Тилігульського лиману визначається його зв'язком з морем, обсягами материкового прісноводного стоку, надходженням атмосферних опадів і інтенсивністю випаровування з поверхні. Всі складові водного балансу водойми змінюються за роками в широких межах, тому умови існування (відтворення, нагулу і зимівлі) риб різних екологічних комплексів у водоймі нестабільні.

Формування складу іхтіофауни і структура промислових уловів в лимані визначаються його гідрологічним і гідрохімічними режимами і, в першу чергу, солоністю вод. У роки опріснення, коли солоність не перевищує 9-14 ‰, в лимані зустрічалося до 49 видів риб. Осолонення водойми супроводжується зниженням кількості прісноводних і солоноватоводних видів і заміні їх морськими.

До морських і солоноватоводних видів риб, які постійно живуть і відтворюються в лимані, відносяться бички (від 7 до 14 видів), камбала глоса, кефаль піленгас, колючка (2 види) і собачка. Таким чином, в осолоненій частині лиману постійно мешкає від 13 до 20 видів риб. У опрісненій частині, в гирлі річки Тилігул і прилеглий акваторії, зустрічається від 12 до 25 видів прісноводних риб з сімейств Коропові, Окуневі, Щучі і ін.

Великий вплив на формування іхтіофауни водойми надає його зв'язок з морем (табл. 1). В окремі роки періодично діючий канал забезпечує водообмін лиману з морем і його зариблення масовими мігруючими видами. В першу чергу, це атерин (*Atherina moschoni*), кефалеві (*Mugilidae*),

Семейство Атериновые – Atherinidae								
36 ³	Черноморская атерина – <i>Atherina pontica</i> (Eichwald,1831)	+	+	+	+	+	+	1Д II+III фф
Семейство Колючковые – Gasterosteidae								
38 ²	Малая южная колюшка – <i>Pungitius platygaster</i> Kessler, 1859	+	+	+	+	+	+	1Д II фф
39 ³	Трёхиглая колюшка – <i>Gasterosteus aculeatus</i> Linnaeus, 1758	+	+	+	+	+	+	2Д II фф
Семейство Морские иглоки – Syngnathidae								
40 ⁴	Черноморская змеевидная морская игла – <i>Nerophis teres</i> (Rathke, 1837)	+	+	+	–	+	+	1Д III в
41	Пухлощочкая рыба игла – <i>Syngnathus nigrolineatus</i> (Eichwald,1831)	+	+	+	–	+	+	1Д II+III в
42 ⁴	Черноморская морская игла – <i>Syngnathus argentatus</i> Pallas,1814	+	+	+	+	+	+	1Д II+III в
Семейство Лавраковые – Moronidae								
43	Обыкновенный лаврак – <i>Dicentrarchus labrax</i> (Linnaeus, 1758)	–	+	–	–	–	–	1Д II+I пф
Семейство Окуневые – Percidae								
44 ³	Обыкновенный судак – <i>Sander lucioperca</i> (Linnaeus,1758)	+	+	–	+	+	–	4П Iфф
45 ³	Речной окунь <i>Perca fluviatilis</i> Linnaeus, 1758	+	+	+	–	–	+	4П Iфф
46 ³	Черноморская Перкарина – <i>Percarina demidoffii</i> Nordmann, 1840	+	+	–	+	–	–	4П I лф
Семейство Собачковые – Blenniidae								
47	Морская собачка-сфинкс - <i>Aidablennius sphinx</i> (Valenciennes,1836)	+	+	+	–	–	+	1Д II+Vo,лф
48	Красная морская собачка– <i>Parablennius anguinolentus</i> Pallas,1814	–	–	–	–	+	+	1Д Vo, лф
Семейство Бычковые – Gobiidae								
49	Мраморный бычок лысун - <i>Pomatoschistus marmoratus</i> Risso,1810	+	+	+	–	–	+	1Д II о,млф
50	Бычок кнпловича длиннохвостый – <i>Knipowitscia longecaudata</i> (Kessler, 1877)	–	+	–	–	–	–	1Д II о,млф
51 ³	Бычок лысун кавказский – <i>Knipowitchia caucasica</i> Berg, 1916	+	+	+	–	–	+	1Д II о,млф
52 ³	Бычок кругляк – <i>Neogobius melanostomus</i> (Pallas,1814)	+	+	+	+	+	+	2Д II о,млф
53	Бычок ратан – <i>N. ratan</i> (Nordmann, 1840)	–	+	–	+	+	+	2 Д II о, лф
54	Бычок рыжик – <i>N. eurycephalus</i> (Kessler, 1874)	+	+	–	–	+	–	2 Д II о, лф
55 ²	Бычок ширман – <i>N. syrman</i> (Nordmann, 1840)	+	+	+	+	–	+	2 Д I о, лф
56 ²	Бычок песочник – <i>N. fluviatilis</i> (Pallas, 1814)	+	+	+	+	+	+	2 Д II о, лф
57 ³	Бычок гонец – <i>N. gymnotrachelus</i> (Kessler,1857)	+	+	–	+	+	+	2Д II о,млф
58 ³	Бычок-мезогобиус жаброловый – <i>Mesogobius batrachocephalus</i> (Pallas, 1814)	+	+	+	+	+	+	2Д I о, лф
59	Черный бычок – <i>Gobius niger</i> Linnaeus, 1758	–	+	+	–	–	+	2Д II о,млф
60	Бычок травяник – <i>Zosterisessor ophiocephalus</i> (Pallas, 1814)	+	+	+	+	+	+	1Д I о,фф
61 ²	Бычок цуцик – <i>Proterorhinus marmoratus</i> (Pallas, 1814)	+	+	–	+	+	+	2Д II о,млф
62	Звездчатая пугловка – <i>Benthophilus stellatus</i> (Sauvage, 1874)	+	+	–	–	–	–	1Д II о,млф
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Семейство Калкановые – Scopthalmidae								
63	Черноморский калкан – <i>Psetta maeotica</i> (Pallas, 1814)	–	–	+	–	–	+	1Д I+II пф
Семейство Камбаловые – Pleuronectidae.								
64	Глосса – <i>Platichthys luscus</i> (Pallas,1814)	+	+	+	+	+	+	1Д I+II пф
Семейство Солеевые – Soleidae.								
65	Песчаный морской язык – <i>Pegusa lascaris</i> (Risso,1810)	–	–	+	–	+	+	1Д II пф
Всего видов	65	49	44	29	27	28	37	

* Данные: 1- [1]; 2-[4]; 3- [8]; 4-[6]; 5- [9]; 6-результаты собственных исследований за 2008-2014 гг.

**В числителе над порядковым номером показано отношение таксона к определенному списку охраняемых видов: 1) Красная книга Украины (1994); 2) The Bern Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats.Bern (1979); 3) IUCN Red List of Threatened Fishes The World Conservation (2006); 4) European Red List of Globally Threatened Animals (2001).

***1 – собственно морские виды; 2 – солоноватоводные виды (понто-каспийские реликты); 3 – проходные виды; 4 – пресноводные и полупроходные виды; П – пелагические, Д – демерсальные; I – хищные, II – бентофаги, III – планктофаги, IV – детритофаги, V – фитофаги; пФ – пелагофилы, фф – фитофилы, лф – литофилы, мФ – малакофилы, млф – малаколитофилы, лпф – псаммо-филы, лпсф – литопсаммофилы, в – вынашивающие, о – охраняющие.

В даний час відновлення зв'язку лиману з морем забезпечило деяке зниження солоності водойми (до 20-22 ‰) та його зариблення мальками морських риб, що заходять з моря. Це сприяло зростанню уловів і підвищенню біологічного різноманіття іхтіофауни (до 37 видів риб), представленої в даний час в основному морськими і солонуватоводними формами.

Для підвищення рибопродуктивності, поліпшення якісного складу і біорізноманіття іхтіофауни рекомендується інтродукція в водойму деяких видів евригаліних і евритермних риб (осетрових, лососевих, кефалевих,

камбалових, бичкових і моронових) для їх акліматизації, пасовищного або контрольованого товарного вирощування.

Список використаної літератури:

1. Шекк П.В. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ІХТІОФАУНИ І ПЕРСПЕКТИВИ РИБОГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ ТИЛІГУЛЬСЬКОГО ЛИМАНУ. ВІСНИК Київського національного університету імені Тараса Шевченка ISSN 1728-3817 БІОЛОГІЯ. 3(68).2014 С. 54-59
2. Лиманно-устьевые комплексы Причерноморья: географические основы хозяйственного освоения / под ред. Г. И. Швобса. – Л. : Наука, 1988.– 303 с.